

MUOTOILUN TUTKIJAN KÄSIKIRJA

Inspiroivan oppaan
suunnittelu ja toteutus,
sekä oman kuvittajaidentiteetin
vahvistaminen

OPINNÄYTE 2015

TAIJA LAMMI

MUOTOILUN TUTKIJAN KÄSIKIRJA

Inspiroivan oppaan suunnittelu ja toteutus,
sekä oman kuvittajaidentiteetin vahvistaminen

AALTO-YLIOPISTON

TAITEIDEN JA SUUNNITTELUN

KORKEAKOULU,

TEKSTIILITAIDE

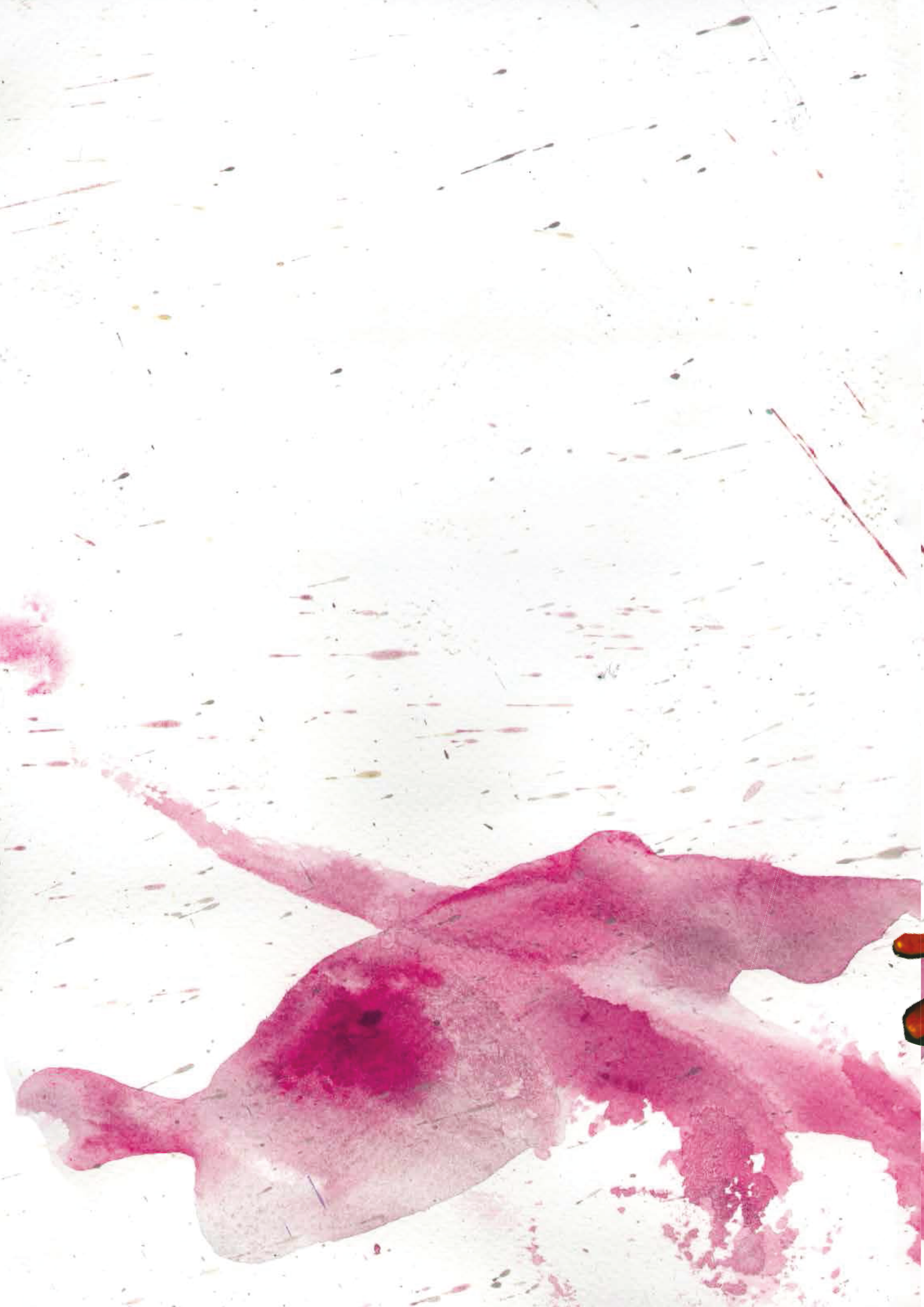
OHJAAJA:

HEIDI PAAVILAINEN

OPPONENTTI:

EVELIINA NETTI

SISÄLLYS

JOHDANTO..... 5

MUOTOILUN TUTKIJAN... 10
KÄSIKIRJA

RESARCH

MOODBOARDIT..... 13
INSPIRAATIO..... 16
TYYYLI..... 18
TEKNIikka..... 22
KANSI..... 26

PROSESSI

KUVITUS..... 30
TAITTO, SIDONTA
JA TULOSTUS 34
SISÄLTÖ..... 36

TUOTE..... 38

YHTEENVETO..... 41

JOHDANTO

Älä huku
tietotulvaan

Valitse vain
oleellinen

Pystyt siihen
Kyllä!
HURRAA!

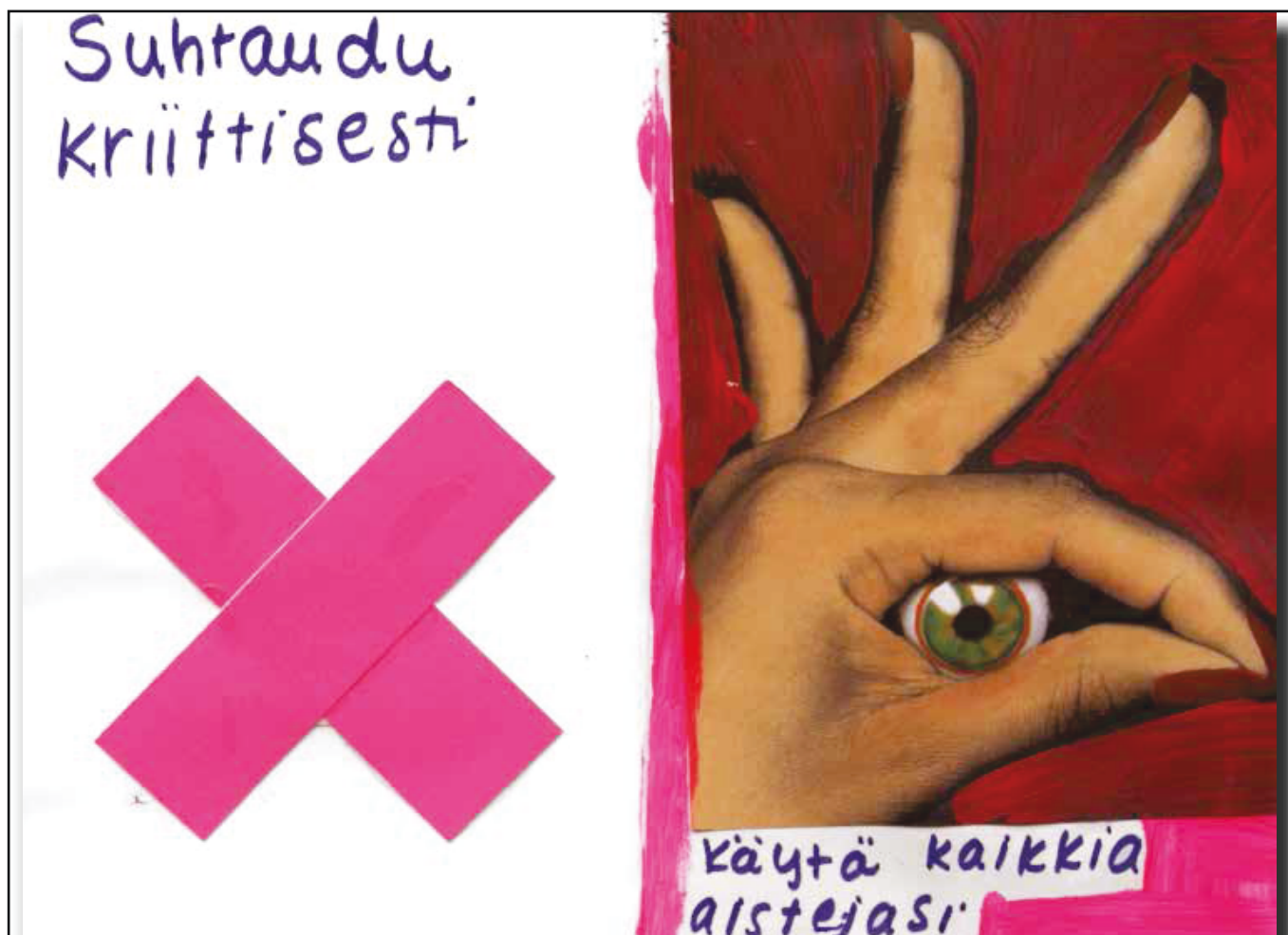

Muotoilun tutkijan käsikirja oli yhtä aikaa kokeileva kuvitusprojekti, perehtyminen oman alan kirjallisuuslähteisiin ja henkilökohtainen oppimisprosessi. Toimivan ja visuaalisesti mielenkiintoisen oppaan toteutus oli täynnä haasteita ja inspiroitumisen hetkiä. Tutkimusta ja kuvitusta yhdistävän tuotekehitysprojektin tiivistäminen opinnäytteen aikatauluun ja vaatimuksiin opetti minulle paljon omista toimintatavoistani. Onko kokeilullinen lähestymistapa kuvitukseen sopiva ja toimiva ratkaisu opinnäytteen tekoon? Miten kuvitustyötyö ja tekniikoiden tutkimista voi käyttää työkaluna? Kuvituksen maailmaan oli mielenkiintoista uppoutua, ja opin todella paljon uutta. Tavoitteenani oli tehdä visuaalisesti toimiva ja hyödyllinen tutkimusopas. Oppaan tulisi olla innostava, kiinnostava ja rohkea.

Oma tavoitteeni oli tehdä opas johdonmukaisella tyyllillä ja välttää minulle tyypillistä lastenkirjamaista, liian naivistista tyyliä. Halusin myös selvittää miten oma, kokeileva ja rönsyilevä työskentelytapani saadaan valjastettua tiivisai-katauluiseen projektiin. Tärkeä asia oli myös tehdä opinnäyte huolellisesti, johdonmukaisesti, perusteellisesti ja aikatauluttaa työskentelyäni.

Minulla on taipumusta hutilointiin, ja halusin tehdä projektin perustellulla tavalla ja niin että voin seisoa päätösteni takana. Tavoitteita oli siis useita.

Ajatus Muotoilun tutkijan käsikirjasta alkoi jo paljon ennen opinnäytteen tekoa. Toteutin Johdatus muotoilun tutkimukseen (3 op kevät 2014) -kurssilla yksinkertaisen version Muotoilun tutkijan käsikirjasta. Se sisälsi 20 kohtaa, jotka muotoilun tutkimuksessa tulisi ottaa huomioon tai jotka auttaisivat ja innostaisivat muotoilun tutkijaa, eli tässä tapauksessa muotoilun opiskelijaa. Käsikirjaa oli innostavaa tehdä, ja sain siitä hyvää palautetta. Ryhmässä olleet muut opiskelijat sanoivat, että tällaisesta oppaasta olisi heille hyötyä. Halusin jatkaa ja jalostaa ajatusta sekä viimeistellä kirjan ulkoasua.

Varsinkin Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa tämäntyyliselle oppaalle on tarvetta, sillä monille tutkimuksen teko on vieras ja epämiellyttävä asia. Meitä ohjeistettaessa keskitytään usein kielioppiin, tekniikkaan ja sääntöihin, eikä anneta konkreettisia ohjeita tutkimuksen tekoon. Halusin kuitenkin pitää oppaan leikkimielisenä ja rentona, sekä kuvituksen tärkeänä osana käsikirjaa.

Toinen kurssi, joka vaikutti taustalla, oli Muotoiluprojekti (10 op syksy 2014) -kurssi, jolla toteutin lastenkirjakuvituksen. Kuvittaminen oli suuritöistä ja aikaa oli liian vähän, mutta opin kurssilla paljon. Kurssilla toteutin kuvituksen tusseilla ja hyvin tyypillisellä tyylilläni, joten jäin kaipaamaan vielä uutta kuvitusprojektia, jossa perehtyisin enemmän oman tyylini laajentamismahdollisuuksiin. Kuvitus ja kuvallinen ilmaisu ovat vahvoja puoliani, ja haluan oppia niistä lisää.

Näiden projektien pohjalta halusin tehdä laajemman itsenäisen kuvitusprojektin ja haastaa itseni. Kuvitustyylini on usein naivistinen ja halusin oppia kuvittamaan myös tyylillä, joka ei ole liian lastenkirjamainen. Tämä osoittautui yhdeksi vaikeimmista asioista opinnäytteen teon aikana. Muotoilun tutkijan käsikirja antoi

inclair 880, in 1958 which were developed by ac. See Varney, op. cit., pp. 183–7.

he State of Design History Part I: Mapping the Issues, vol. 1, no. 1, 1984, pp. 3–23; A. Forty, *Design and Society Since 1750*, Thames & Hudson, 1986, ch. 11, 'Design, Designers and the Design', pp. 239–45; D. Miller, *Material Culture and Design*, Basil Blackwell, Oxford, 1987, p. 142; 'Anyone Designing Anything?' Non-Professional in the History of Design', *Journal of Design History* 1992, pp. 217–25.

analysis of amateur practice include T. Putnam & (eds.), *Household Choices*, Futures Publications 1990; B. Burman (ed.), *The Culture of Sewing and Home Dressmaking*, Berg, Oxford 1991; 'Here's One I Made Earlier: Making and Home Craft in Contemporary Britain', *Journal of Design History*, vol. 17, no. 3, 2004, pp. 267–82; T. Triggs, 'Glue: Punk Fanzines and the Creation of a DIY Culture', *Journal of Design History*, vol. 19, no. 1, 2006, pp. 1–10; 'Identity and Narrativity in Homes Made', *Home Cultures*, vol. 4, no. 3, 2007, pp. 213–38.

ham, ch. 7, 'Design Promotion, Profession, and the Twentieth-Century Design', Oxford University Press, 1997, pp. 165–81, p. 167.

'From Cult to Profession: Domestic Women in the Rise of Professional Society: England and America, 1800–1900', in *The Third Revolution: Professional Elites*, Routledge, London, 1990; 'Professional comparisons and the development of professions. For the American case, see: *Quest for Authority and Honor in the American Profession, 1750–1900*, University of Chicago Press, Chicago, 1990; A. Kimball, *The "True Professional Ideal" in America*, Blackwell, Cambridge, 1992. Further critiques of professionalization are sociologist Eliot Freidson's discussion of professional powers and credentials, *Professional Powers: A Study of the Social Organization of Formal Knowledge*, University of Chicago Press, 1986; M. S. Larson, *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*, University of California Press, Berkeley, 1977; P. M. Glazer and social scientist M. Slater, *Women's Entrance into the Profession: A Study of the Entrance of Women into the Profession*, Rutgers University Press, 1987; and historian J. H. Coatsworth, *The System of Professions: An Essay on the Division of Labour*, University of Chicago Press, Chicago, 1988.

mentioned, but Denied Significance', op. cit.

n, *A Social History of American Technology*, Oxford University Press, Oxford, 1997, pp. 142–4.

1980 as the Accreditation Board for Engineering and Technology and since 2005 as ABET <<http://www.abet.org/>> accessed 12 March 2008.

Jr., *The Revolt of the Engineers: Social Responsibility and the American Engineering Profession*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1971, 1986; A. M. McMahon, *The Making of a Profession: A Century of Electrical Engineering*

hyvän mahdollisuuden toteuttaa erikoisia ja ennennäkemättömiä kuvituksia, jotka ovat tyyliin oman tottumuksien ulkopuolella.

Halusin, että lopputulos on minun näköiseni, mutta kuitenkin uudella tavalla. Otin kuvitukseen kokeellisen ja taiteellisen näkökulman. Itsenäisessä projektissa ei tarvitse huolehtia kuvitusten kaupallisuudesta, joten oli täydellinen tilaisuus kokeilla rajojaan ja etsiä uutta inspiraatiota.

Harkitsin laativani opinnäytteeni myös taideprojektina, mutta tuntui että se olisi antanut liian löyhät puitteet työskentelylle. Kuvituksessa voin yhdistää intoni maalaukseen ja taiteeseen, mutta sellaisissa toimintakehyksissä, jossa voin hyödyntää tekstiilitaiteen opinnoissani oppimiani asioita. Pintojen luominen, sommitelmat ja tekstuurit ovat tuttuja printtisuunnittelusta. Värikoordinoitua ja kokonaisuuden hallintaa on harjoiteltu mallistoja luodessa. Ajattelin kuvitusta tehdessäni, että kuvitukseni ovat kuin 20 näytteen kuvamallisto. Eri palasien tulee sopia yhteen, mutta toisaalta erottua toisistaan, jotta kokonaisuus pysyy mielenkiintoisena.

Kuvituksen lisäksi tein kirjaan taiton ja etsin oppaaseen sopivia kirjallisuuslähteitä. Halusin yhdistää opinnäytteeseeni myös akateemisuutta ja kirjallisuuteen perehtymistä, sillä niitä on ollut melko vähän opinnoissani. Oppaan lähteiden etsiminen ja kirjan kokoaminen toimi hyvänä vastapainona kuvitukselle ja visuaaliselle työskentelylle.

Aloitin prosessin kuvitustyylejä ja tekniikoita tutkien sekä analysoiden kuvituksia, kirjojen kansia ja muuta oppaan tekoon hyödyllistä materiaalia. Tutkimukseni oli visuaalispainotteista, sillä se tuki työtapana prosessiani parhaiten. Tutkimuksen jälkeen seurasi luonnosvaihe ja kuvitustyylin etsiminen. Lopulliseen, valmiiseen oppaaseen oli pitkä, mutta samalla erittäin opettavainen matka.

Käsikirjan kuvitusta

MUOTOILUN TUTKIJAN KÄSIKIRJA

Muotoilun tutkijan käsikirja on visuaalisesti toteutettu opas tulevalle muotoilijalle. Se antaa ohjeita ja kannustusta aloittelevalle muotoilijalle, jonka on tehtävä opinnoissaan tutkimusta, jotta voi viedä läpi muotoiluprojekteja. Haasteeni oli se, miten tutkimuksesta saisi oppaan avulla innostavampaa ja inspiroivampaa. Opas on suunnattu muotoilun opiskelijoille, ja sen voisi jakaa muotoilun opinnot aloittaville. Kun projekti on valmis, aion hakea apurahaa esimerkiksi Ornamolta tai Aallolta, jotta saan käsikirjoja painatettua useampia kappaleita. Tekemisessäni on ollut vahvasti mukana ajatus, että en tee tätä vain omaksi ilokseni, vaan että tulevaisuudessa opiskelijat voisivat saada oppaan itselleen.

Oppaan tavoitteena on tarjota hyödyllisiä vinkkejä uudella tavalla, joka on myös visuaalisesti innostava. Oppaat ovat usein ankeita ja harmaita, ja visuaalisen alan opiskelijoille mielenkiintoisempi ulkonäkö lisäisi kiinnostusta. Muotoilun tutkimus voi olla vaikeaa tai tylsää, ja rennon leikkimielinen opas tekee siitä hauskeempaa ja helpompaa.

Kirja sisältää 20 otsikkoa, jotka auttavat tutkimuksen teossa vaihe vaiheelta. Jokaiseen otsikkoon kuuluu kuva ja lainauksia alan kirjallisuudesta. Kirja ei ole siis vain minun ajatuksiani, vaan kokoelma jännittävästi kuvitettuja otteita muotoilun alan kirjallisuudesta. Valitsin lähteiksi kirjoja, jotka ovat muutenkin kiinnostavia muotoilijalle.

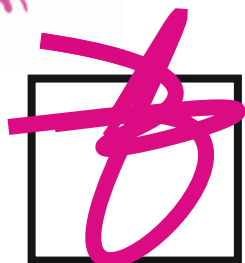
Tutkimuksen tekemiseen tarjotaan opetusta, ja ohjeita on useilla nettisivuilla, mutta ne ovat enemmänkin teknisiä ja painottuvat tutkimuksen varsinaiseen tekoon. Google-hauilla löytyy useita How to beat designers block -aiheisia blogeja, mutta niiden ohjeet ovat ympäröivä, eivätkä perustu lähteisiin tai faktaan. Niissä käytetään kuvituksena Stock image -kuvastoa (kuvapankki), jotka visuaalisesti kunnianhimoisen muotoilun opiskelija huomaa helpoksi ratkaisuksi, eivätkä ne yleensä tarjoa sisällöllisesti mitään uutta.

Yksi samantapainen, mutta hieman toista näkökulmaa omaava tutkimusopas on blogi Gradutakuu (gradutakuu.fi). Siinä on ohjeita, jotka liittyvät työtapoihin, kuten taukoihin ja motivaatioon. Blogi ei kuitenkaan ole visuaalisesti kovin miellyttävä tai käyttäjäystävällinen.

Käsikirjan kuvitusta: tietotulva

Muotoilun tutkijan käsikirjan

SISÄLLYS/CHECKLIST

ALOITUS

Aloittaminen on aina vaikeinta:
älä pelkää tyhjää sivua

AIKATAULUT

Aikataulut eivät ole hauskoja ja pitävät harvoin paikkansa, mutta ne auttavat silti

LÄHTEET

Käytä useita eri lähteitä ja
etsi niitä myös yllättävistä paikoista

YMPÄRISTÖ

Ota huomioon kestävä kehitys ja pidä katse tulevaisuudessa

NÄKÖKULMA

Katso asioita uudesta näkökulmasta,
usein helpoin ratkaisu ei ole paras

PROSESSI

Prosessi on usein yhtä tärkeä kuin lopputulos

SENSUURI

Vältä liikaa itsesensuuria, ole itsellesi armollinen

INVENTAARIO

Pidä tärkeimmät mukanas,
mutta jätä tilaa uudelle

RAJAUS

Rajaa käsittelemääsi asiaan, älä eksy aiheesta

KOKEILU

Kokeile rohkeasti uusia asioita, jokainen idea ansaitsee mahdollisuuden

KRIITTISYYS

Kysy kysymyksiä itseltäsi ja muilta
- paljon ja koko ajan

LAAJUUS

Ajattele laajasti: väritä rajojen yli

INTUITIO

Mene rohkeasti mielesi syövereihin ja
luota välillä vaistoosi

TIETOTULVA

Älä huku tietotulvaan,
valitse vain oleellinen

TYYLI

Säilytä yhtenäinen tyyli
- älä noudata sitä kuitenkaan orjallisesti

MARKKINAT

Ota huomioon kaupallinen näkökulma,
mutta ole oma pomosi

LAINAUKSET

Muista antaa kunnia muillekin kuin itsellesi,
joten lainaa - älä varasta

TAUOT

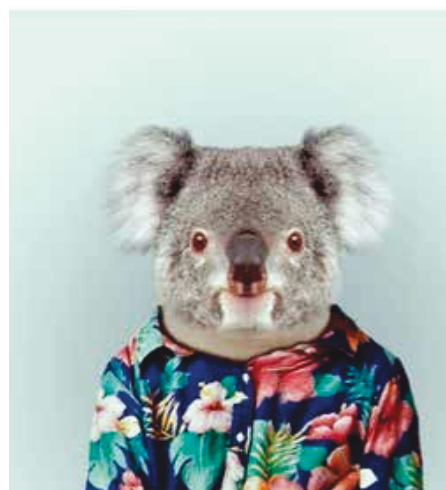
Muista pitää taukoja ja ladata akkuja,
ja ota etäisyyttä tekemääsi

JÄSENTELY

Jäsentele asiat loogisesti
- yhdistele myös yllättävästi

LOPETUS

Tee loppuun asti - älä jätä puolitiehen

RESEARCH

Ensimmäisiä moodboardoja, kuvalähde [Pinterest.com](https://www.pinterest.com)

Kuva 2 Ana Strumpf

MOODBOARDIT

Tavoitteenani oli tehdä visuaalisesti mielenkiintoinen opas ja samalla haastaa omaa kuvittamisen tyyliäni. Kuvitustyyliini selventämiseksi ja inspiraation hankkimiseksi tein prosessin aikana useita erilaisia moodboardeja, joiden tyyli vaihteli. Leikkisyys ja rentous olivat niitä yhdistäviä tekijöitä. Reipas värien käyttö ja tekstuurit olivat myös lähtökohtiani. Kokeilevaan työskentelytapani kuuluu monien tunnelmakarttojen teko ja niiden työstäminen ja kokoaminen uudelleen. Leikkasin ja yhdistelin prosessin eri vaiheina tehtyjä moodboardeja uusiksi kokonaisuuksiksi, kunnes lopputuloksen tunnelma oli juuri oikea.

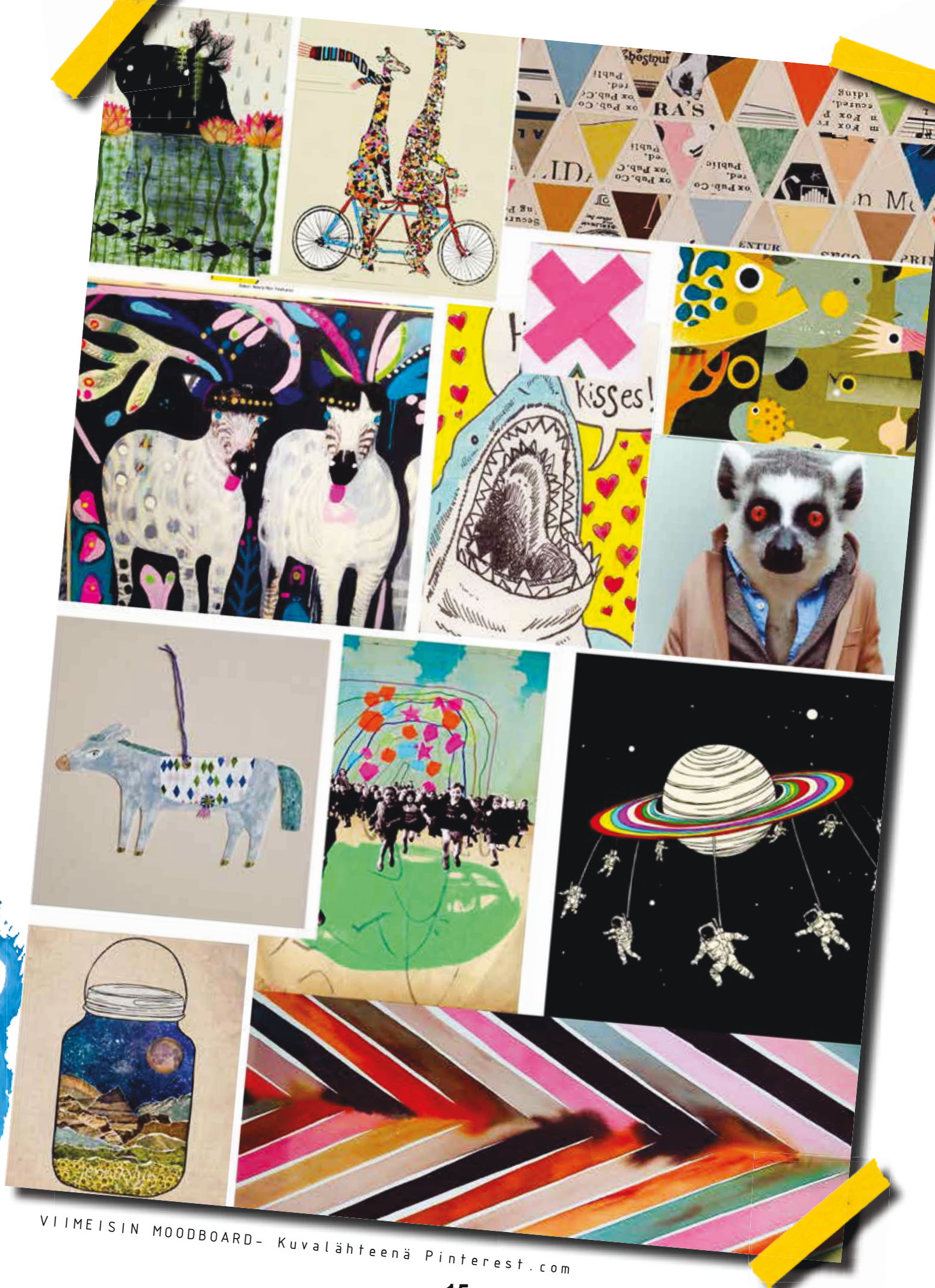
Lopullisissa moodboardeissa tunnelma on inspiroitunut esimerkiksi pop-taiteesta ja surrealismista. Eläinten ja ihmisten morfoosi ja oudot tilanteet tuovat unenomaista tunnelmaa. Eläimet ovat toistuva aihe töissäni, mutta niiden muokkaaminen ja eläinaiheiden vieminen abstraktimpaan suuntaan vähentää välttelemääni lastenkirjatunnelmaa. Tavoitteenani on yhdistää yksinkertaista ja ronskipaa tyyliä.

ANTROPOMORFISMI

Yksi mukana kulkevia termejä on ollut elollistaminen.

"Antropomorfismi = ihmisenkaltaistaminen. Inhimillisten ominaisuuksien liittäminen eläimiin tai muihin elottomiin esineisiin.-- Kognitiotieteen mukaan taipumus ihmisenkaltaistaa ilmiöitä (antropomorfismi) on tiedostamaton, perintötekijöihin sisältyvä piirre. Ihminen on luonnostaan hyvin ihmiskeskeinen." (wikipedia.antropomorfismi)

VIIMEISIN MOODBOARD- Kuvalähteenä Pinterest.com

INSPIRAATIO

Minua inspiroivia kuvittajia ovat muun muassa **Gordon Wiebe** ja Kelly Puisseur. Molempien töissä on väriä ja tekstuuria sekä kerroksellisuutta. Pidän kuvituksista, joissa asiat ovat hieman vinksallaan ja erikoisia asioita on yhdistetty toisiinsa. Wieben kollaasihahmot ovat sympaattisia ja sopivalla tavalla ihmismäisen ja abstraktin välimaastossa. Wiebe on kanadalainen kuvittaja, joka on kuvittanut tunnistettavalla tyylillään useisiin lehtiin ja muihin julkaisuihin. Wiebe kertoo, että hänelle kuvittaminen on kuin areena, jossa hän voi leikkiä, miettiä, oppia ja lopulta kasvaa. Se on paikka, jossa asiat kuten laki, politiikka ja uskonto, korvautuvat värillä, muodolla, viivalla ja niin edelleen (Wiebe 2004). Ajatus on hieno ja kiehtova.

Kuva 3 Gordon Wiebe

Kuva 4 Gordon Wiebe

Kuva 5 Kelly Puissegur

Los Angelista kotoisin oleva **Kelly Puissegur** käyttää taiteilijanimeä Retro Whale. Hän on kuvataiteilija ja kuvittaja, jonka töissä toistuu eläimiä ja ihmishahmoja kummallisissa tilanteissa. Juuri hänen töidensä kaltainen absurdus inspiroi minua ja innostaa etsimään uudenlaisia ratkaisuja ja näkökulmia perinteisen kuvituksen tilalle. Puissegur kertoo verkkosivuillaan (retrowhale.com/about) työskentelyprosessistaan, joka on intuitiivinen ja pohjautuu useista eri lähteistä löytyvään inspiraatioon. Ideat pysyvät luonnoskirjassa tallessa siihen asti, kun niitä tarvitaan ja tekniikkakin vaihtuu silloin, kun edelliseen kyllästyy. Tämä muistuttaa paljon omaa tapaani työskennellä, ehkä siksikin koen Puissegurin niin mieluiseksi. Spontaanisuus ja hyvällä mielellä tekeminen näkyy töissä.

Kuva 6 Kelly Puissegur

TYYLII

Kuvitustyyliä tutkin käyttäen apunani useita eri lehtiä, joista leikkasin erityyylisiä ja tunnelmaisia kuvia. Nämä kuvat ryhmittelin eri kategorioiksi. Ryhmiä syntyi yhteensä yhdeksän:

Futuristinen

Tyyliissä on futuristinen tai avaruusmainen tunnelma ja erikoiset muodot. Ongelmana on, että futuristiset fontit eivät kestä aikaa eivätkä ole helppo toteuttaa tyylikkäästi. Muotokieli on yksinkertainen ja joko kulmikas tai liioitellun pyöristetty. Se muuttuu helposti vahingossa tai ajan kanssa retroscifiksi. Tyyli korostaa moderniutta ja esiintyy usein teknologia-kuvituksissa tai jopa meikkinäytöksessä, jos yritetään korostaa tuotteen ennennäkemättömiä ja mullistavia ominaisuuksia.

Naisellinen

Tyyli ammentaa romantiikasta, nostalgiasta ja luksuksesta. Kuvituksissa on yltäkylläinen ja intensiivinen tunnelma. Muotokieli on epäskandinaavinen ja koukeroinen. Väritys on täyteläinen ja suosii tummia sävyjä. Tätä tyyliä esiintyy yleensä hajuvesi-, koru-, meikki- ja muotikuvituksessa. Tällä hetkellä tyyli ei ole kovin ajankohtainen. Enimmäkseen tämän tyylin kuvituksia löytyikin parin vuoden takaisista ulkomaisista muotilehdistä.

Hipsteri

Tyyli on graafisen suunnittelun- tai taideopiskelijan käyttämä ja sitä voi löytää Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun käytäviltä. Tyyliissä yhdistyy minimalismi ja ironia. Usein siihen kuuluvat mustavalkoiset ja graafiset elementit, joihin on yllättävästi yhdistetty jotain hassua tai söpöä. Esimerkkinä yksisarviset, kissat, sateenkaaret ynnä muut asiat, jotka ovat rumuudessaan trendikkääksi valittuja. Tyyliissä tehdään tarkoituksella vähän mautonta. Se on ajankohtainen tyyli kapealle kohderyhmälle, ja on ehkä pian mennyttä.

Maskuliininen

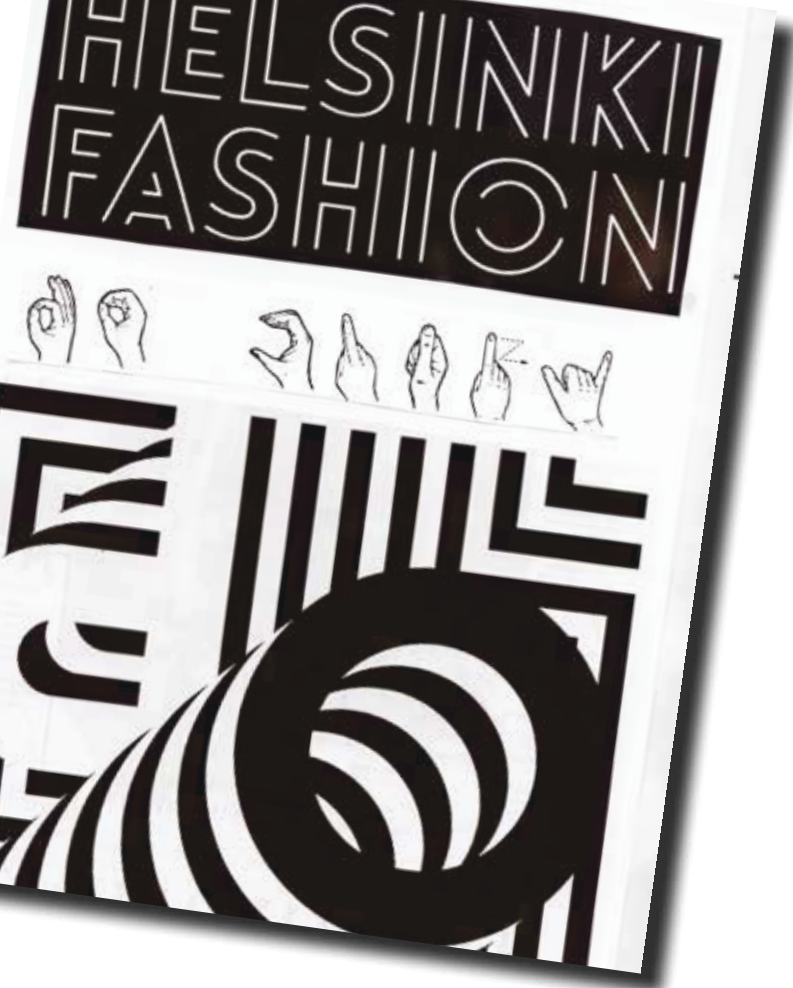
Tähän tyyliin löytyi edustusta esimerkiksi tupakka-, viski- ja olutmainoksista. Muotokieli on vahva ja konstailematon. Rouheus ja paksut selkeät viivat kuuluvat tyyliin. Värit ovat selkeitä perusvärejä tai murrettuja sävyjä, kuten ruskea, vihreä, punainen, sininen ja tehostevärinä keltainen. Mustavalkoisuus on myös yleistä. Usein kuviin liittyy nostalgiaelementtejä tai kulunutta pintaa.

Söpö

Tyylissä on hento ja tyttömäinen tunnelma, joka on romanttinen, mutta eroaa selkeästi naisellisesta tyylistä. Väritys on haaleamman pastellinen ja tunnelma kepeämpi. Tekniikkana ovat usein vesivärit, värikynät tai pastellit. Tyyliä esiintyy naisten tai nuorten lehdissä. Kohderyhmä on kapea, ja tyyli on pysynyt samanlaisena pitkään.

Minimalistinen

Yksinkertaistettu tyyli on tyylikäs, muodikas ja uskottava. Tyyliä näkyy useissa paikoissa, mutta tyylipuhtaita näytteitä löytyy klubien julisteina (esimerkiksi Kaiku) ja designpiireistä. Tyyli on graafinen ja selkeä, mutta ei kuitenkaan tylsä. Tyyliin kuuluu vahva tyyllittely, ja fontteihin on panostettu, vaikkakin ne usein ovat vaikealukuisia. Tyypillisesti mustavalkoinen tyyli on tällä hetkellä ajankohtainen, mutta hieman värikkäämmällä otteella.

Street

Katutaiteesta inspiroitunut tyyli on nuorekasta ja rohkeaa. Ronski ja rouheaa tunnelma on energistä ja jopa kapinoivaa. Värikkyyys, graffitimaisuus ja räiskeet erottavat tyylin valtavirrasta. Rap- ja skeittipiireissä yleinen tyyli taipuu moneen, mutta ei ole helppo käyttää tai soveltaa, koska tyyli voi muuttua epäuskottavaksi ja nuorisoa kosiskelevaksi

Retro

Tyyliä hyödynnetään esimerkiksi 1960- ja 1970-luvun tyyliä, joko suoraan lainattuna tai enemmän muunneltuna. Pyöristetyt muodot ja kirkkaat värit ovat helposti tunnistettavissa. Tietynlaiset fontit ja kuva-aiheetkin toistuvat vahvasti vuosi vuodelta. Tämä tyyli tulee ja menee, ja se liittyy usein hyvin tietynlaisiin muoti- tai musiikkitapahtumiin ja -ilmiöihin.

Taiteellinen

Jos osaa etsiä, monien kuvitusten tausta ja inspiraatio löytyvät taiteesta. Kubismi, pointillismi ja muut tunnistettavat tyylit antavat vaikutteita ja toimivat tyylikeinoina. Taideviitaukset eivät aukea jokaiselle katsojalle, mutta tuovat kuvitukseen uutta näkökulmaa. Kollaasilla, sekatekniikalla tai maalaten toteutetut kuvitukset kuuluvat usein tähän tyyliin.

Näiden tyylianalyysien jälkeen oli helpompi miettiä, millä tyyllillä haluan itse toteuttaa kuvituksen. Monet tyyleistä olivat liian suoraan rajatulle kohderyhmälle, joten en halunnut käyttää niitä työssäni. Tein myös vastaavan sivun itselleni tyypillisestä kuvitustyylistä, ja peilailin myös sitä muihin tyylihin. Valitsemani tyylin tulisi olla tarpeeksi kaukana omasta kaikkein tyypillisimmästä tyylistäni, mutta silti toteuttamiskelpoinen. Taiteellinen- ja street-tyyli tuntuivat mielenkiintoisimmilta, ja lähdin niiden pohjalta toteuttamaan luonnoksia. Halusin yhdistää taidevaikutteita, mutta poimia street-tyylistä nuorekasta ja rohkeaa jälkeä.

TEKNIikka

Tutkin eri kuvittajien käyttämiä tekniikoita *Illustration now* -kirjoista 1 ja 3 (Wiedemann 2004 ja 2009). Tavoitteenani oli saada yleiskäsitys käytetyistä kuvitustekniikoista ja niiden yleisyydestä. Tarkoitukseni oli löytää inspiraatiota ja uusia ajatuksia kuvitustyöhön.

Ensimmäiseen kirjaan on valittu 96 kuvittajaa 13:sta eri maasta. Analysoin eri kuvittajien käyttämiä tekniikoita ja välineitä. Jokainen taiteilija oli itse ilmoittanut kirjaan käyttämänsä tekniikat, joita suurimmalla osalla oli useita.

Nykyaikana lähes kaikki tekijät käyttävät digitaalista kuvanmuokkausta jollain tavalla töissään, mutta laskin mukaan vain ne, jotka olivat maininneet erikseen tietokoneavusteisen työskentelyn (joten se on olennainen osa heidän työskentelyään). Kaikkiaan tekijät olivat maininneet 75 eri tietokoneohjelmaa työvälineiksi. Tämä on minusta todella paljon, siihen nähden että kirja on julkaistu 2004.

Käytetyin ohjelma oli Adobe Photoshop, jota 52 oli maininnut käyttävänsä. Muu tietokoneavusteinen osiossa ovat seuraavat ohjelmat tai välineet: Discreet 3D Studio Max, Digital scratchboard, Apple-tietokone, Maya, Extreme, Strata 3D, Max Studio ja piirtopöytä. Suurimmalla osalla tietokoneavusteisuus oli vain osa työskentelyä, mutta kuvittajista vain 15 työskenteli ainoastaan piirustus- tai kuvankäsittelyohjelmilla. Tämä on suunnilleen kuudesosa tekijöistä, mikä on ainakin omasta mielestäni melko paljon. En itse osaisi kuvitella työskenteleväni ilman mitään konkreettisia käsinkosketeltavia materiaaleja. Suurin osa Photoshop tai Illustrator -ohjelmia käytettävistä mainitsi toiseksi välineekseen kynän. Moni tekijöistä siis luonnostelee käsin, mutta suuri osa työstä tehdään kuitenkin koneella.

75x Adobe Photoshop /
Illustrator
7x Corel Paint / Draw
7x Macromedia
8x Muu tietokoneavusteinen

42x Kynä
19x Muste
6x Pastelli /
Liitu / Graffiti
2x Airbrush

25x Akryyli
10x Öljy
6x Vesiväri
5x Guassi

10x Kollaasi
6x 3D
5x Mixed media
3x Valokuvaus

Kuva 7 Melinda Beck

Maalausvälineistä akryyli oli ylivoimaisesti suosituin, toisena öljy ja vähiten käytettyjä tekniikoita olivat vesiväri ja guassi. Öljyvärin yleisyys oli minusta yllättävää, sillä se on välineenä haastava ja aikaa vievä. Kollaasia käytettiin hyvin eri tavoilla, osalla se oli olennainen osa kuvitusta, mutta monille se sekoittui muihin tekniikoihin eikä erottunut selkeästi. Yhdellä kuvittajalla oli myös tekstiilikollaasia, joka ainakin omien intressieni pohjalta erottui edukseen. Kolmiulotteisia kuvituksia tehtiin esimerkiksi erilaisista muoviluvahoista ja savesta sekä sekalaisista esineistä. Valokuvaus tekniikkana liittyi usein juuri kolmiulotteisiin kuviin ja toisaalta myös kollaasikuvituksiin.

90x Adobe Photoshop /
 11x Illustrator
 39x Wacom tablet
 32x Muu tietokoneavusteinen
 8x Muu Adobe
 5x Corel Paint / Draw

Digital scratch
 Apple III
 Wacom tablet
 Max studio
 = muu: III III

kynä III III
 pastelli, intu, q
 airbrush II
 ink III III

akryyli III
 öljy III
 guassi III
 vesiväri III

Toisessa vuonna 2009 julkaistussa kirjassa käytettyjen tekniikoiden suhteet muuttuivat yllättävän paljon. Toki numeroita ei voi suoraan vertailla, sillä tekijöitä on tässä kirjassa huomattavasti enemmän. Luvuista saa kaikesta huolimatta yleiskuvaa kuvitustekniikoista. Tietokoneavusteisten ohjelmien määrä ja valikoima on suurempi, ja piirustuspöytä ja valokuvaus koettiin entistä tärkeämmäksi työskentelyssä. Adobe Photoshop ja -Illustrator olivat tälläkin kertaa ylivoimaisesti suosituimmat ohjelmat.

Muu tietokoneavusteinen osioon kuuluvat Macromedia, Discreet 3ds max, Maxon Cinema 4D, Toon Boom studio, digital scratchboard, Microsoft wheel mouse optical, Final cut pro ja tietokoneen käyttö yleisesti mainittuna. Perinteisistä tekniikoista vesivärit olivat yleisimpiä ja öljyvärit olivat menettäneet suosiotaan.

Tekniikoiden analysoiminen oli opettavaista, sillä usein kuvituksia katsoo vain valmiina tuotoksina eikä mieti, mitä eri vaiheita niiden valmistumiseen on tarvittu. Tutkimukseni antoi myös ideoita mahdollisiin tekniikkoihin, jotka eivät välttämättä olisi muuten tulleet mieleeni. Kokeiluihini käytin erilaisia kyniä, vesiväriä, akryyliä, kollaasia ja sekatekniikkaa.

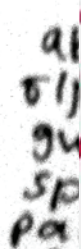
Varmasti juuri tämä tutkimus innosti minua kollaasitekniikkaan, sillä näin monia mielenkiintoisia tapoja käyttää kollaasia. Photoshopin käytöllä oli myös minun työskentelyssäni suuri rooli. Vaikka kuvani pohjautuvat käsin tekemiseen, tein paljon yleistä korjailua ja värien hienosäätöä Photoshopilla.

82x Kynä
 41x Muste
 13x Pastelli / Liitu /
 Graffiti
 5x Airbrush / Muu

33x Akryyli
 25x Vesiväri
 15x Guassi
 10x Spray / Muu Maali
 3x Öljy

24x Kollaasi
 19x Valokuvaus
 11x Mixed media
 10x Grafiikka
 5x 3D

KANSI

Yksi vaikeimmista päätöksistä käsikirjan teossa oli kannen ulkoasu. Olen aina kokenut kirjan kannen suunnittelun haastavaksi ja pelottavaksi työvaiheeksi. Kannella on suuri merkitys, ja huonoja kansia näkee paljon. Esimerkiksi Muotoiluprojekti-kurssin lastenkirjan kannen jätin ilman tekstiä, ja tein kuva-valinnan melko spontaanisti, joten en ollut siihen täysin tyytyväinen. Nyt halusin panostaa kannen suunnitteluun ja perehtyä asiaan huolellisesti. *Book Cover Collection* (Koma & Arai 2004) -kirjassa esitellään inspiroivia kirjan kansia useiden eri kategorioiden kirjoissa: taide-, harrastus-, viihde-, lastenkirjat ja kaunokirjallisuus ovat kaikki edustettuina. Kirja on japanilaisen kustantamon ja siinä on edustettuna paljon myös perinteistä japanilaista estetiikkaa. Monet tämän tyyliiset kannet olivat todella hienoja, mutta jätin ne minun konseptiini sopimattomina huomiotta. Valitsin kirjasta mielenkiintoisimmat kannet ja kuvituksen sekä taiton keinot, joita voin mahdollisesti hyödyntää omassa työssäni.

GAS BOOK 02 BIG ACTIVE 2002, Art Director Hideki Inaba, Design Big active

Kannessa on näyttävät värit ja pinta jatkuu etukannesta takakanteen.

Tätä keinoa voisin soveltaa omaan kirjaani. Abstraktit ja esittävät kuvat luovat yhdessä mielenkiintoisen tunnelman. Raja- ja useat aiheet leikkautuvat reunoilta.

Räiskeet tuovat mielenkiintoa. Kuten tässä kannessa, omassani voisin myös jättää fontin pieneksi ja tekstin pienemmälle osalle kuin kuvan.

typography today 2003, Design Helmut Schmid
Mustavalkoisuus ei jää tylsäksi päällekkäisten tekstien tuoman tekstuurin takia. Kirjan nimitexti on kuitenkin tarpeeksi selvä. Voisin ottaa tästä kirjasta oppia, sillä fontit ovat minulle suuri haaste. Tekstien päällekkäisyyttä voisi soveltaa kirjan takakannessa.

HOOT 2002, Design Alfred A.Knopf, Eiji Sakagawa, Tomoko Fujita
Kansi on selkeä ja sympaattinen. Alaosassa oleva fontti ei miellytä minua, mutta muuten kansi on mukavan raikas. Jos rajaisin pienemmän osan kuvituksestani kanteen, se jättäisi enemmän arvuuteltavaa kirjan sisällöstä.

**NEW YORK BEAT.
JEAN-MICHEL BASQUIAT IN DOWNTOWN81**

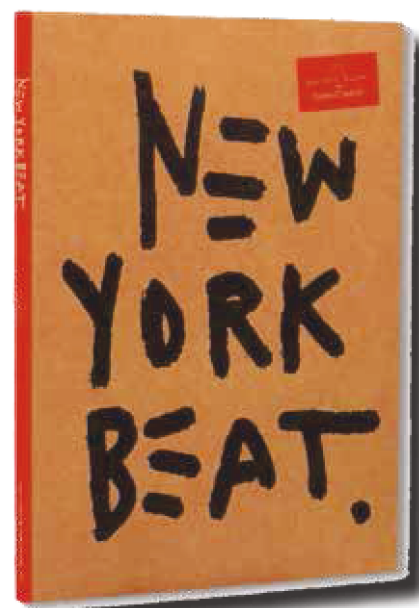
2001, Design Takaya Goto
Kannessa on yksinkertainen ja selkeä tyyli.

Fonttina käytetty käsin kirjoitus tuo nuorekasta ja maskuliinista tunnelmaa.

Vaikka elementtejä on vähän, punaisen värin ansiosta kansi ei jää tylsäksi.

Yksi minullekin mahdollinen vaihtoehto on jättää kuva kokonaan kannesta pois.

On hyvä huomata, että kanteen voi laittaa vain osan tekstistä, jos nimi on pidempi.

little blue and little yellow 1967, Design Leo Lionni

Aivan sattumalta valitsin yhden lempikuvittajani Leo Lionnin suunnitteleman kannen. Hänen kuvittamansa Frederick on lastenkirjojeni suosikkeja. Kannessa on mukavasti tekstuuria ja väriä, mutta yleistunnelma on silti selkeä. Lähes 50 vuotta sitten kuvitettu kirja on yhä tyylikäs ja ajankohtainen. Tämänlaisen yksinkertaisen ja ajattoman tyylin haluaisin hallita.

blue 2003, Design Tatsua Ariyama

Kansi on selkeä ja rauhallinen.

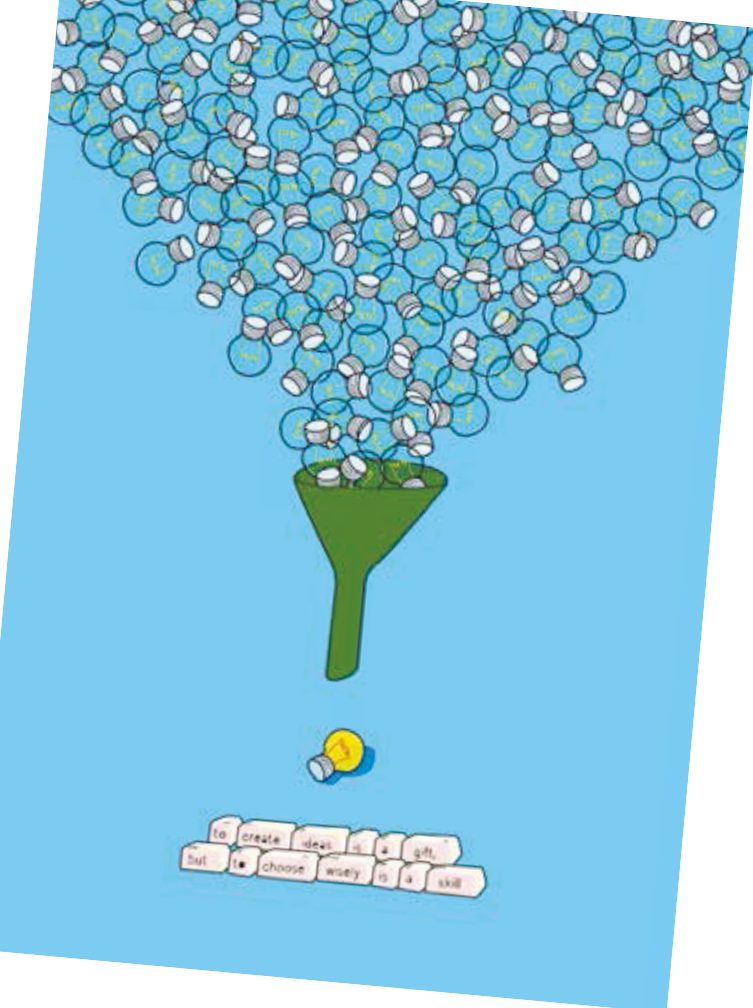
Tyhjä tila ja valkoinen kuva-alue antavat kuvien hengittää.

Kuva-alueen pienentäminen ja tyhjän tilan jättäminen voisi tehdä hyvää räikeille kuvituksilleni.

Onnistuneimpia olivat kannet, joissa oli mahdollisimman yksinkertainen fontti ja tekstiä suhteellisen vähän. Kanteen ei kannata yhdistää liian montaa elementtiä tai tyyliä, kuten useissa vähemmän onnistuneissa kansissa oli tehty. Tekstialueen tausta toimii yleensä parhaiten lähes tai täysin yksivärisenä, jotta teksti tulee selkeästi esille. Nämä havainnot voivat olla jonkun mielestä itsestäänselvyyksiä, mutta minun prosessini kannalta ne on tarpeellista huomioida.

Kuvalähde: Book cover collection

Kuva 10

FINISH WHAT START*

*IT MAY SEEM INSIGNIFICANT, BUT IT IS VERY IMPORTANT THAT YOU DO IT.

Advice to sink in slowly -projektissa designerit ovat kuvittaneet julisteita, jotka sisältävät neuvoja ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Neuvoja ovat esimerkiksi: "Tee mitä rakastat", "Kun sinua epäilyttää, keitä teetä" tai "Syö aamiaista". Projektin julisteita voi myös ostaa, jolloin tuotto menee hyväntekeväisyyteen. Julisteet ovat hyvin erityyppisiä, mutta useissa on onnistuttu tuomaan kielikuvat kuviksi oivaltavalla tavalla. (brainpickings.advice-to-sink-in-slowly)

A large, abstract splash of pink and magenta watercolor paint dominates the upper half of the page, with various shades of pink and some darker spots. The background is a light cream color, heavily speckled with fine, dark brown or black fibers and small paint splatters, giving it a textured, handmade appearance.

PROSESSI

KUVITUS

Suurin ongelma kuvitusprosessissa oli lastenkirjamaisuus, sillä tyylini on yleensä melko naivistinen. Opas on kuitenkin suunnattu aikuisille, joten haasteena on liiallisen lapsenomaisuuden välttäminen. Eläinhahmojen pois jättäminen olisi ollut helppo ratkaisu ongelmaan, mutta koska halusin haastaa projektissa itseäni tyyllillisesti, halusin keksiä ratkaisun muulla tavalla.

Tein ensimmäisiä luonnoksia vesiväreillä, puuväreillä, musteella ja tusseilla. Monista luonnoksista tuli kelpollisia, mutta jäin kaipaamaan persoonallisempaa ja erikoisempaa tyyliä.

Ensimmäiset viimeistellymmät kuvitukset tein vesiväreillä, mutta huomasin, että vesiväreillä aikaansaatu haalea maalausjälki ja pinta olivat liian pehmeitä ja loivat juuri välttämääni lastenkirjatunnelmaa. Tämän jälkeen tein eri versioita samasta kuvasta kuvankäsittelyllä, jossa yritin vähentää alkuperäisen kuvan lastenkirjamaisuutta. Yhtenä prosessin vaiheena mietin, miten jälkikäsittelyllä voi vaikuttaa kuvituksen tunnelmaan. Lopputulos jäi kuitenkin epäilyttämään, sillä kuvanmuokkaus kumosi maalausjälkeä liikaa. Seuraavissa kokeiluissani tehdyt tietokoneella luonnostellut kuvitukset eivät olleet niin lapsenomaisia, mutta lähtivät sarjakuvamaiseen suuntaan. Koin myös, että niistä puuttui oman kuvitukseni persoonallinen jälki.

Yksinkertaisen selkeyden ja yksityiskohtaisuuden suhteen hakeminen kesti kauan. Kuvitukset eivät saaneet olla liian yksinkertaisia, mutta koska niitä on paljon, valtava yksityiskohtien määrä tuntuisi lukijasta raskaalta.

Useiden kokeilujen jälkeen päädyin kokeilemaan kollaasitekniikkaa. Huomasin, että lehtileikkeiden käyttö on sopiva ratkaisu ongelmaan. Oman piirustustyylin naivistisuus puolittuu, kun osa kuvasta on realistinen. Kollaasitekniikan hakeminen kesti aikansa, mutta hahmon leikkaaminen lehdestä ja taustan maalaaminen piti tyylin yhtenäisenä.

Kollaasitekniikkaan käytin valtavaa pinoa lehtiä, enimmäkseen naistenlehtiä ja sisustuslehtiä. Wallpaper, Dazed and Confused ja Make Up -lehdet olivat inspiroivimpia. Kuvitusprojektin loppuvaiheessa ostin World of Animals -lehden, josta löysin todella paljon hyviä kuvia. Kokeilin myös kollaasin tekoa tietokoneella, mutta lopputulos jäi valjummaksi kuin käsin tehtynä. Löytämisen ja idean

oivaltamisen tunne jäi puuttumaan tietokoneella tehdyistä kuvista. Tekniikka oli tavallaan liian helppo. Kun usean lehden selattuaan löytää hyvät toisiinsa yhteensopivat kuvat, kekseliäisyys ja inspiroituminen näkyy myös lopputuloksessa.

Kollaasiin käytin akryylivärejä ja teippiä luomaan tekstuuria. Scrapbooking (leikekirjojen askartelu) ja eri pintojen yhdistäminen olivat tärkeimpiä lähtökohtiani. Teippi tuo tekstuurin lisäksi maalauksellisuuteen ryhdikkyyttä ja suoria linjoja.

Haastavinta, mutta myös hauskinda kuvituksen teossa oli miettiä usein melko abstraktien lauseiden visuaalista muotoa. Halusin kuvista oivaltavia, enkä valita ilmiselvintä ratkaisua kerrontaan. Usein lehtiä selatessani en vielä tiennyt mitä hain, mutta kun löysin inspiroivia kuvia, sain ideoita miten niitä voisi käyttää ja yhdistellä. Tällä tavalla kuvittaminen pysyi mielenkiintoisena ja innostavana koko prosessin ajan.

Kuvanmuokkaukseen käytin Adobe Photoshop -ohjelmaa. Siistin rajoja ja selkeytin maalausjälkeä. Tämä vaihe oli vaikea, sillä en halunnut viimeistellä liikaa ja hukata ronskia käsinmaalattua jälkeä. Värikoordinoinnin ja rajauksen viimeistelyn tein myös koneella. Kuvitusten teon loppuvaiheessa jouduin käyttämään kuvanmuokkausta hieman enemmän, sillä prosessin aikana kuvitusten tyyli oli yksinkertaistunut ja ensimmäisiä kuvituksia piti selventää.

Valitsin käyttämäni värit spontaanisti. Halusin kirkkaita värejä, mutta perusvärit tuntuivat lapsenomaisilta ja liian helpolta ratkaisulta. Heleät pinkki ja keltainen ovat mielivärejäni, ja ne ovat raikkaita, eivätkä kovin yleisiä kuvitusvärejä juuri räikeytensä vuoksi. Vähemmän shokeeraavat vihreä sekä turkoosi rauhoittavat tunnelmaa. Mustaa on luonnollisesti mukana, mutta vain pienissä yksityiskohdissa. Valkoista on paljon, ja useissa kuvissa jätin taustat valkoiseksi, jotta ne pysyisivät ilmavina.

Useat kuvat jouduin tekemään useaan kertaan joko kokonaan uudestaan, tai taustaa muokaten. Näin tekemällä kuviin saattoi muodostua useita eri kerroksia. Valmis kuva saattoi siis olla kollaasi kollaasi-kollaasista. Juuri kerroksellisuus oli työskentelyssäni tärkeää, jotta kuviin sai enemmän sisältöä.

Halusin tehdä jokaisen kuvituksen niin monta kertaa uudestaan, että olisin niihin täysin tyytyväinen itsenäisenäkin. En halunnut turvautua kuvitusten suureen määrään ajatellen, että yksi heikompi kuva menee läpi muiden onnistuneiden seassa.

Käsikirjan kuvitusta: aikataulut

TAITTO, TULOSTUS JA SIDONTA

Käsikirjan taittoon meni paljon enemmän aikaa kuin olin odottanut. Oikeiden fonttien tyylin ja koon etsiminen oli haastavaa, sillä halusin lopputuloksesta selkeän mutta kuitenkin tavanomaisimmas-
ta taittotyylistä poikkeavan. Tässäkin vaiheessa lastenkirjamaisuuden välttäminen oli tärkeä ottaa huomioon. Koska kuvitukset ovat näyttäviä, halusin omistaa niille oman sivun ja sijoittaa kaiken tekstin toiselle puolelle.

Jätin tekstisivun ilmvaksi ja selkeäksi. Sivulla on paljon tyhjää lainausten välillä, jotta kokonaisuudesta ei tule liian raskas. Otin tekstisivulle kuitenkin mukaan muutaman värielementin, jotta se ei jäisi kuvasta irralliseksi. Käytetyt kolme väriä vaihtelevat sivujen välillä. Lähdeviittaukset halusin joka sivulle, enkä vain loppuun, jotta lukija voi helposti löytää häntä kiinnostavia kirjoja ilman että tarvitsee selata takana olevaa lähdeluettelovyyhtiä.

Tein paljon koetulostuksia ja värikoordinointia, jotta sain kaikkiin kuviin sopivat kirkkaat värit, jotka teistuvat joka kuvassa samanlaisina.

Valitsemani koko 15 x 15cm osoittautui hankalaksi ajattelemani niittisidonnän kannalta, sillä koko on juuri liian pieni A3 -koon niiteille ja liian suuri A4 asetuksille. Kokeilin myös oppaan pienentämistä (kuvitukset eivät tulleet oikeuksiinsa) ja suuren-
tamista (lisäsi lastenkirjamaisuutta), joten pysyin sen haastavuudesta huolimatta alkuperäisessä koossa. Lopulta päädyin kirjan teettämiseen liima-
sidonnalla Unigrafiassa.

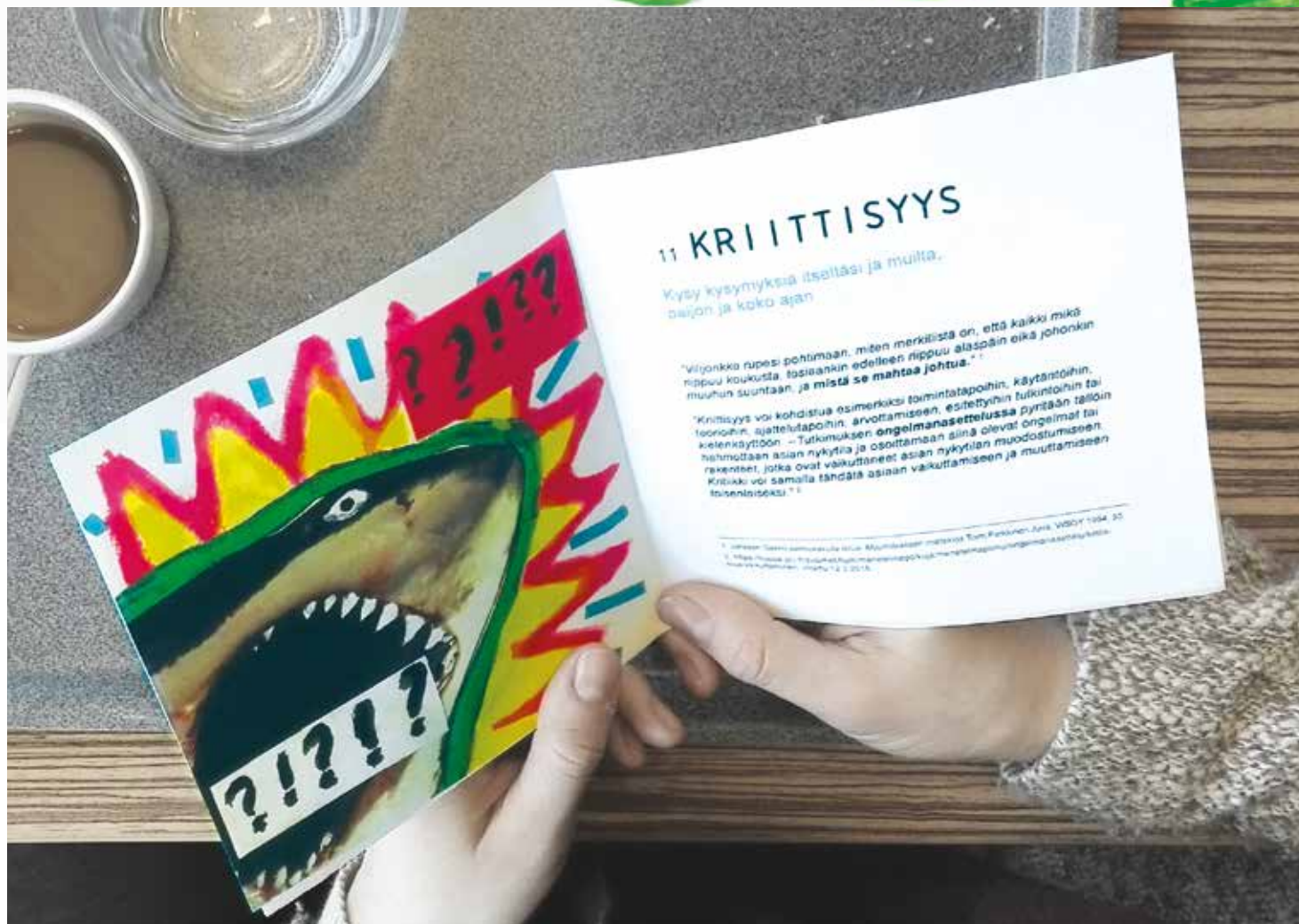
Päädyin erilaisten kuvituksiini pohjautuvien kansi-
kokeilujen jälkeen abstraktiin kanteen. Kirjan sisältä paljastuva hauska eläinmaailma tulee lukijalle yllätyksenä. Kannen printti on luotu kuvituksesta poimittuja pensselinvetoja toistamalla. Sama teema toistuu sisällysluettelossa, joka on reipas mutta selkeä. Lukija voi merkitä sisällysluetteloön kuuluaan Checklistiin, mitkä kohdat on jo huomioitu.

Koska käsikirjan taitto on yksinkertainen ja toistuu samanlaisena sivulta toiseen halusin tehdä opinnäytteen kirjallisen osan taitosta monipuolisemman. Taiton inspiraationa on scrapbooking, ja otsikon osat ja kuvat ovat vapaasti aseteltuja, teipattuja ja leikeltyny. Tämä heijastelee kuvitusten kollaasitunnelmaa.

CAUSE AND EFFECT.....	86
SCRIBBLE SCREEN.....	94
ALBANO HOUSE.....	102
HOODLUMS.....	114
GRAFFITI IS NOT A CRIME.....	122
TRAILER PARK KIDS.....	144
ARE YOU ALSO.....	152
FEATURE STORY.....	161
PERSONAL ESSAY ~~FROM~~	168
INTERVIEW WITH AKAY.....	176
INTERVIEW WITH PETER.....	182
EPiLoGuE.....	190

Kuva 11 Urban recreations -kirjan sisällysluettelossa on mukavan rento tunnelma

	01	Aloitus	☒
	02	Aikataulut	☐
	03	Lähteet	☐
	04	Ympäristö	☐
	05	Näkökulma	☐
	06	Prosessi	☐
	07	Sensuuri	☐
	08	Inventaario	☐
	09	Rajaus	☐
	10	Kokeilu	☐
	11	Kriittisyys	☐
	12	Laajuus	☐
	13	Aistit	☐
	14	Tietotulva	☐
	15	Tyyli	☐
	16	Markkinat	☐
	17	Lainaukset	☐
	18	Tauot	☐
	19	Jäsentely	☐
	20	Lopetus	☐

SISÄLTÖ

Suuri osa opinnäytettäni oli käsikirjan sisällön tuottaminen. Tavoitteenani oli etsiä lähteitä, jotka olisivat hyödyllisiä ja kiinnostavia muotoilun opiskelijalle. Ensimmäiseksi etsin kirjoja psykologian maailmasta, jotta saisin uutta perspektiiviä aiheeseeni. Seuraavaksi siirryin lähemmäksi muotoilun alaa ja konkreettisia muotoilun tutkimusta käsitteleviä oppaita. Kävin läpi myös tutkimus- ja viittausoppaita, joita meille on jaettu esimerkiksi äidinkielen kursseilla ja kandiseminaarissa. Lisäksi halusin lisätä joukkoon myös yllättävää ja erikoisempaa lähdekirjallisuutta.

Lähteiden etsiminen ei ollut helppoa, sillä useat otsikot käsitelivät hyvin eri aiheita. Osan lähdekirjoista löysin kirjastossa harhailemalla, osan kandiohjaajani vinkkaamana, mutta parhaiten lähteet löytyivät kirjaston ja Nelli -portaalin asiasanahauilla. Löytämäni lähteet olivat loppujen lopuksi hyvin monilta aloilta ja käsitelivät muotoilua laajalti. Oli mielenkiintoista huomata, että muotoilua käsittelevissä kirjoissa saatettiin viitata lukemiini psykologian kirjoihin. Kirjoista muodostui lähteiden verkkoja, ja samat viittaukset saattoivat toistua muutamissakin teoksissa.

Ensimmäinen lainaamani kirja *Luovuuden ulottuvuudet* (Haavikko ja Ruth 1984) käsittelee luovuutta monipuolisesti ja tieteellisestä näkökulmasta. Luovuuden tutkiminen kiinnostaa minua muotoilun opiskelijana. Luovuudesta ilmiönä puhutaan vähän, vaikka opiskelemme luovassa ympäristössä, eikä luovuudesta puhuta yleensä psykologian näkökulmasta. Lisäksi halusin lisätä tieteellisyyttä oppaaseen.

Research methods for product design (Milton ja Rodgers 2013) oli lähteistäni varmasti yleishyödyllisin muotoilijalle. Siinä on monia hyviä vinkkejä myös kirjaan päätyneiden kohtien lisäksi. Samatyylinen, ja myös hyvin mielenkiintoinen kirja oli *Design Research: methods and perspectives* (Laurel 2003).

Suunnittelusta käsin: Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua (Nuutinen, Fernström, Kokko, & Lahti 2014) antoi konkreettisuutta ja käytännön vinkkejä. Käsityöhön liittyvät artikkelit olivat hyvin sovellettavissa muotoilun tutkimukseen. Myös toinen käsityön alan kirja *Käsityön ja muotoilun konkreettiset perusteet* (Anttila 1992) sisälsi paljon hyviä näkökulmia. Löysin sen vasta loppuvaiheessa, joten sen sisältämät monet mielenkiintoiset kommentit jäivät pois lopullisesta oppaasta.

Tutkimusraportin kirjoittamisen opas opinnäytetyön tekijöille (Kauranen, Mustakallio & Palmgren 2007) antoi hieman liian teknisiä ohjeita, mutta sisältää silti hyödyllisiä ohjeita varsinkin opinnäytteen tekijälle.

Käytin kirjalähteiden lisäksi myös muutamia verkkolähteitä. Verkkolähteistä metodix.com ja koppa.jyu.fi käsittelevät tutkimuksen teknisempiä аспектеja, ja ne toivat konkreettisuutta lainauksiin.

Tove Janssonin *Saako pannukakulla istua: Muumilaakson mietekirja* (toim. Parkkinen 1994) toi leikkimielisyyttä ja kepeyttä oppaaseeni. Käsikirja ei ole liian vakavamielisesti tehty vaan tuo mieluummin lukijalle hyvää mieltä.

"Kun ajattelu on **rohkeaa**, ajatus voi vapaasti poiketa pääväylältä ja johtaa uusiin ajatuksiin" ¹

"Valkoisen paperin pelko voitetaan vain **harjoittelemalla** ideointia ja luonnostelua." ²

"Suuri lähtö on yhtä tärkeä kuin ensimmäiset rivit kirjassa. Ne määräävät kaiken" Muumipappa ³

"Tunteakseen itsensä vähemmän yksinäiseksi Muumipeikko oli vetänyt talossa jokaisen kellon. Koska aika oli joka tapauksessa mennyt sekaisin, hän oli pannut ne näyttämään eri tunteja

- **ehkäpä jokin niistä sattuisi oikeaan.**" ¹

"Nykyisin kestävyydellä viitataan **ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti** maltilliseen, inhimillistä arvomaailmaa edistävään kehityskulkuun, jonka tarkoituksena on taata tuleville sukupolville hyvät elämisen edellytykset." ¹

"**Takaisin luontoon.** Elämme vain kerran. Hiiteen velvollisuudet." Muumipappa ²

1. Ruth, Luova persoona, prosessi ja tuote Julkaisussa Luovuuden ulottuvuudet, Toim. Haavikko & Ruth, Espoo, Weilin+Göös 1984, 15.

2. Laamanen & Seitamaa-Hakkarinen, Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi Julkaisussa Suunnittelusta käsin, Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua, Toim. Laamanen, Seitamaa-Hakkarinen Helsingin yliopisto, 2014, 23.

3. Jansson, Saako pannukakulla istua- Muumilaakson mietekirja Toim. Parkkinen, Juva, WSOY 1994, 124.

1. Jansson, Saako pannukakulla istua- Muumilaakson mietekirja Toim. Parkkinen, Juva, WSOY 1994, 34.

Jos teet haastattelututkimusta mieti oikea **menettylytapa**: epävirallinen ja keskusteleva vai tavallinen samaa yleiskaavaa noudattava haastattelu. Kysymysten asettelu on myös tärkeää: avoimet kysymykset vai suljetut kysymykset = ennaltamäärätyt vastausvaihtoehdot ¹

"Lähdekirjallisuuden hankkimiseen ja läpikäymiseen on varattava runsaasti aikaa.

Kun materiaalia käy läpi, kannattaa tehdä

muistiinpanoja heti ensimmäisestä lukukerrasta lähtien-

Tiedonhakua tehdessä kannattaa pitää **hakupäiväkirjaa**.

Siihen tukeutumalla ei joudu aloittamaan alusta, jos tulee tarve palata samaan tiedonhakuun myöhemmin uudelleen." ²

1 Milton & Rodgers, Research methods for product design, Lontoo, Laurence King Publishing Ltd 2013, 96

2 http://www.metodix.com/fi/sisallys/02_vieitekirjasto/dokumentit/viittausopas 13.3.2015

"Tavoitteena suunnittelussa on pyrkiä uusille urille ja välttää fiksaatiota. Suunnittelun ideointivaihe pyrkii **keksimisprosessiin**, jonka päämääränä on paljastaa ongelmasta enemmän kuin mitä tehtävänanto kertoo sekä löytää uusia näkökulmia tehtävään." ¹

"Näkökulmalla tarkoitetaan teoriaa yleisempää tapaa lähestyä aihetta tarkastelemalla sitä tietystä tulokulmasta ja painottamalla tutkimuksessa tietynlaisia asioita tai **kysymyksenasetteluja**.

Teorian ja näkökulman käsitteet voivat tutkimuksessa limittyä läheisesti toisiinsa, sillä tietyt näkökulmat voivat sisältää tiettyjä teoreettisia oletuksia." ²

1. Laamanen & Seitamaa-Hakkarinen Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi, Julkaisussa Suunnittelusta käsin, Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua, Toim. Nuutinen, Fernström, Kokko & Lahti, Helsingin yliopisto 2014, 22.

2. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-suunnittelu> 12.3.2015

"**Tehtävänannolla** on erittäin tärkeä merkitys juuri ideoinnin käynnistämisessä, mutta samalla niillä asetetaan suunnittelulle rajoitteita, jotta työskentely ei leviäisi liian laajalle ja energiaa vapautuisi luovaan prosessiin" ¹

"Toisin kuin tieteellinen tutkimus, muotoilun tutkimus ei puutu siihen mitä on olemassa, vaan siihen **mitä tulisi olla**"

1. Laamanen & Seitamaa-Hakkarinen Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi Julkaisussa Suunnittelusta käsin, Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua Toim. Nuutinen, Fernström, Kokko & Lahti Helsingin yliopisto 2014, 13.

1. Räisänen, Kouhis & Kärnä-Behm, Kestävyys ja käytettävyyks käsityön suunnittelussa, Julkaisussa Suunnittelusta käsin, Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua, Toim. Nuutinen, Fernström, Kokko & Lahti, Helsingin yliopisto 2014, 53..

2. Jansson Saako pannukakulla istua- Muumilaakson mietekirja Toim. Parkkinen WSOY Juva 1994 s65.

"Yleisö taputti käsiään ja alkoi soutaa kotiin.

-Ei tämä ole vielä lopussa! huusi Muumipappa.

-Kultaseni, he tulevat huomenna uudelleen, sanoi Muumi-peikon äiti. -Emma sanoo, **ettei ensi-ilta koskaan mene hyvin, ellei kenraaliharjoitus hieman epäonnistu.**" ¹

"Korkealaatuiseen ja heikkoon luomistuosotteeseen johtavat prosessit saattavat olla täsmälleen samanlaiset" ²

"**Great inventions are 1 per cent intuition (inspiration) and 99 per cent perspiration**" Thomas Alba Edison

1 Jansson Saako pannukakulla istua- Muumilaakson mietekirja Toim. Parkkinen WSOY Juva 1994, 106.

2 Ruth Luova persoona, prosessi ja tuote, Julkaisussa Luovuuden ulottuvuudet, Toim. Haavikko & Ruth Weilin+Göös, Espoo 1984, 26.

"Suunnitteluprosessin aikaisin vaihe, usein **'phase zero'**ksi kutsuttu", alkaa tunnistamalla ratkaistavat ongelmat, tarpeet jotka täytyy käsitellä ja toiveet jotka pitää tuoda julki ¹

"Yksi kahvipannu sinne tai tänne- ei kai se suuria merkitse kun ollaan etsimässä pyrstötähtiä" Nuuskamuikkunen ²

"Toisaalta moni suunnittelija kerää myös **'mentaalista kirjastoan'**

eli havainnoi ja vertaa näkemäänsä jo tiedossaan oleviin mal-leihin ja ratkaisuihin" ³

1. Milton & Rodgers Research methods for product design, Laurence King Publishing Ltd, Lontoo 2013, 14

2 Jansson Saako pannukakulla istua- Muumilaakson mietekirja Toim. Parkkinen, Juva WSOY 1994, 123.

3. Laamanen & Seitamaa-Hakkarinen Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi Julkaisussa Suunnittelusta käsin, Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua, Toim. Nuutinen, Fernström, Kokko & Lahti Helsingin yliopisto 2014, 19..

VOTE

K o k o 15 x 15cm

P i t u u s : 40 sivua tekstiä ja kuvitusta,
yhteensä kansilehtineen 48 sivua

SISÄLLYS

Lainauksia 51 kpl

Eläimiä 21 kpl:

1 sammakko, 4 lintua, 1 karhu, 1 panda, 1 lisko,
2 apinaa, 1 norsu, 3 sutta, 2 leijonaa, 1 kirahvi,
1 hai, 2 koiraa ja 1 yhdistelmäeläin

L ä h t e i t ä 10 kpl

KUVITUS

T e k n i i k k a akryylit, kollaasi, teippi

Font t i arial, *italic*, ***bold italic***, ISOCTEUR

Sidonta liimasidonta

M i t ä	Muotoilun tutkijan käsikirja
M i k s i	Inspiroimaan, avuksi, innostamaan
K e n e l l e	Muotoilun opiskelijoille
M i t e n	<ul style="list-style-type: none"> - hausalla ja uudella tavalla - visuaalisesti - rennosti - vaihe vaiheelta - ohjeita ja kuvia

V ä r i t

keltainen	c	3 %	m	0%	y	95%	k	0%
vihreä	c	73%	m	4%	y	94%	k	0%
oranssi	c	1 %	m	26%	y	100%	k	0%
turkoosi	c	68%	m	11%	y	0%	k	0%
pinkki	c	0 %	m	97%	y	37%	k	0%

Y

HTEENVETO

KIRJALLINEN

VISUAALINEN HELPPÖ

INSPIRAATIO

KIRJA

APU

MUOTOILU

UUSI

VAIHEET

OPISKELIJA

OHJE

KUVITUS

KOLLAASI

LEIKKIMIELINEN

ILO

OPAS

NEUVO

TYYLII

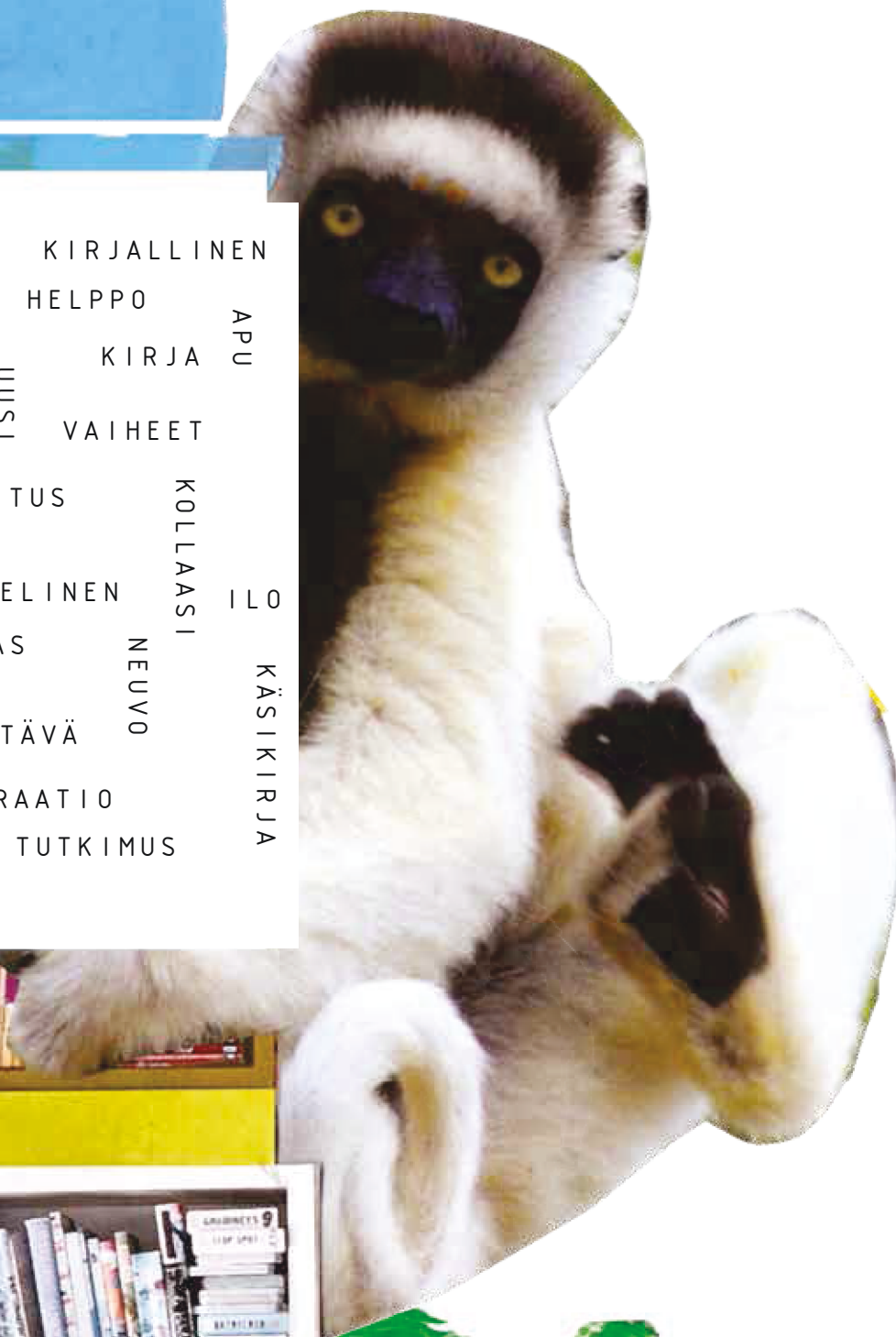
LÄHESTYTTÄVÄ

KÄSIKIRJA

HAUSKUUS

INSPIRAATIO

TUTKIMUS

Opin prosessin aikana monella eri tavalla työskentelytavoistani ja itsestäni tekijänä. Olen huomannut, että minulle sopii kokeellinen lähestymistapa, jossa asiat eivät ole ennalta selvillä vaan etenevät prosessin mukana. Tämä työskentelytapani on saanut myös kritiikkiä, mutta tässä projektissa se oli toimiva. Kokeileva tutkimus oli hyvä työkalu ja toi monia erilaisia lähestymistapoja kuvitukseen.

Book cover collection -kirjaan tutustuminen antoi onnistuneiden esimerkkien kautta välineitä kannen ja opinnäytetekstin taiton suunnitteluun. Monet taiton ratkaisut tulivat kirjan inspiroimana. Tyylianalyysien kokoaminen antoi uusia näkökulmia erilaisiin kuvitustyyliin, ja ajatuksia myös siitä mitä ei kannata tehdä. Kokonaisuudessaan tutkimuksen teko opetti myös havainnoinnista, ja huomasin katsovani näkemiäni kuvitus- ja taittoratkaisuja tutkimuksen ulkopuolellakin analyttisemmin. Kuvitustekniikoita tutkiessani sain uutta inspiraatiota ja ideoita, joita riittää seuraaviinkin projekteihin. En usko, että olisin päätenyt kollaasitekniikkaan ilman tätä tutkimusvaihetta.

Ammattillisesti opin kokonaisuuden hallintaa ja yhtenäisessä linjassa pysymistä. Kokeellisessa työtavassa on aina riski, että innostuu liian monesta vastaan tulevasta löydöstä ja projektin punainen lanka katoaa. Nyt jätin uudet ideat seuraavia töitä ja haasteita varten, ja pidin oppaan tyylin yksinkertaisena ja johdonmukaisena.

Graafisen suunnittelun taitoni kehittyivät opinnäytteen aikana, ja sain lisää varmuutta taiton suunnitteluun ja taitto-ohjelmien käyttöön. Taitossa hyödylliset ominaisuudet tarkkuus ja yksityiskohtien huomioiminen ovat olleet minulle aiemmin haastavia, ja ne kehittyivät selvästi prosessin aikana. Alan sanasto, käytännöt ja yleisimmät toimintatavat tulivat tutuiksi. Kokonaisuudessaan taitto-, tulostus- ja sidontavaiheissa sai kokemusta termeistä ja vaatimuksista.

Aikataulujen hallinnassa minulla on vielä opeteltavaa. Monet prosessin vaiheet veivät paljon enemmän aikaa kuin olin kuvitellut, ja loppuvaiheessa aika meinasi loppua kesken (mikä on toisaalta hyvin yleistä). Vältin kuitenkin tyypillisen virheen enkä jättänyt yksitoikkoisimpia vaiheita viimeiseksi, vaan kirjoitin opinnäytettäni ja opasta koko

prosessin ajan, enkä vain lopuksi. Olin muutenkin positiivisesti yllätynyt projektinhallintani pitävyydestä.

Kirjan sisällön tuottamisessa aikataulu oli tiukin, sillä jokaiseen eri kohtaan sopivien lainausten löytäminen vei paljon aikaa. Huomasin, että kirjallisuuslähteiden etsimiseen kokeileva työskentelytapa ei ollut niin sopiva. Löysin, lainasin, palautin ja selasin paljon kirjoja, joissa ei ollut mitään oppaaseeni sopivaa. Jos jotain tekisin toisin, olisin etsinyt kirjallisuuslähteitä analyttisemmin ja aikaisemmassa vaiheessa. Tämä vaihe harjoitti kuitenkin tieteellisen tekstin perehtymistä ja kärsivällisyyttä, minkä lisäksi toki kirjoja lukiessani opin samalla paljon uutta muotoilusta ja sen tutkimuksesta.

Olen tyytyväinen lopullisen käsikirjan selkeyteen ja värikkyYTEEN. Kuvitukset heijastelevat osuvasti otsikoita ja niissä on hakemaani leikkimielistä tunnelmaa. Kollaasikuvitukset ovat nuorekkaita, mutta eivät liian lastenkirjamaisia. Koska opinnäytteen aihe oli laajuudeltaan sopiva, tekeminen pysyi innostavana koko projektin ajan.

Aion jatkaa vielä Muotoilun tutkijan käsikirja -projektia opinnäytteen jälkeen, sillä olen tyytyväinen lopputulokseen enkä halua että se vain unohtuu kaapin pohjalle. Seuraavana haasteenani onkin hakea apurahaa tai tarjota käsikirjaa Aalto-yliopistolle. Jos kaikki sujuu hyvin, ensi syksynä (tai sitä seuraavana) Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa muotoilun opiskelun aloittavat saavat kaikki omat käsikirjansa.

LÄHTEET

Toim. **Wiedemann** *Illustration now!*, Köln, Taschen 2004:
Wiebe, Taiteilijaesittely, 338.

Kuvitustekniikka-analyysit

Toim. **Wiedemann**, *Illustration now!*, Köln, Taschen 2004.
Toim. **Wiedemann**, *Illustration now! 3*, Köln, Taschen 2009.

Kansianalyysit

Toim. **Hiroko Koma & Akiyo Arai**, *Book Cover Collection*, Tokyo, PIE BOOKS 2004.

Käsikirjassa käytetyt lähteet

Anttila, *Käsityön ja muotoilun konkreettiset perusteet*, Jyväskylä, WSOY 1992, 30.

Toim. **Clarke**, *Design anthropology: object culture in the 21st century*, Wien, SpringerWienNewYork 2011:
Fulton Suri, Poetic Observation: What designers Make of What they See, 23, 32.

Toim. **Haavikko ja Ruth**, *Luovuuden ulottuvuudet*, Espoo, Weilin+Göös 1984:

Ruth, Luova persoona, prosessi ja tuote, 15, 17, 26.
Hägglund, Luovuus psykoanalyttisen tutkimuksen valossa, 137.
Heikkilä Luovuuden osa-alueet ja niiden kehittäminen, 96, 110, 101.

Jansson, toim. **Parkkinen**, *Saako pannukakulla istua: Muumilaakson mietekirja*, Juva, WSOY 1994,
30, 34, 52, 65, 73, 80, 106, 108, 123, 124.

Kauranen, Mustakallio & Palmgren, *Tutkimusraportin kirjoittamisen opas opinnäytetyön tekijöille*,
Espoo 2007, 68.

Toim. **Laurel**, *Design Research: methods and perspectives*, Massachusetts Institute of Technology 2003,
Laurel, Introduction: Muscular design, 17.
Don & Petrick, User requirements, 73.
Moon, Living Proof, 225.
Plowman, Ethnography and Critical Design Practice, 32.
Deasy, Non-Assumptive Research, 172, 173.

Milton & Rodgers, *Research methods for product design*,
London, Laurence King Publishing Ltd 2013, 11, 42, 51, 56, 96, 142.

Toim. **Nuutinen, Fernström, Kokko, & Lahti**, *Suunnittelusta käsin:
Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua*, Helsingin yliopisto 2014:
Laamanen & Seitamaa-Hakkarinen, Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi, 13, 17, 19, 22, 23.
Räisänen, Kouhis & Kärrä-Behm, Kestävyys ja käytettävyys käsityön suunnittelussa, 53.

Digitaaliset lähteet

Advice to sink slowly: <http://www.brainpickings.org/2012/01/02/advice-to-sink-in-slowly/>, viitattu 19.2.2015
Q&A: <http://www.retrohale.com/about1.html>, viitattu 6.3.2015

Käsikirjassa käytetyt digitaaliset lähteet

Kritiikki ja vaikuttaminen :<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/ongelmanasettelu/kritiikki-ja-vaikuttaminen> viitattu 12.3.2015

Tutkimuksen suunnittelu:<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-suunnittelu>, viitattu 12.3.2015

Viittausopas: http://www.metodix.com/fi/sisallys/02_viiitekirjasto/dokumentit/viittausopas,
viitattu 13.3.2015, 12.4.2015.

Kuvalähteet

- 1: <http://www.zooportraits.com/>, viitattu 6.4.2015
- 2: <http://www.anatrumpf.com.br/en/index.php/trabalho/categoria/35>, viitattu 21.3.2015
- 3: <http://gordonwiebe.tumblr.com/25.3.2015>, viitattu 21.3.2015
- 4: <http://drawntominerva.blogspot.fi/2011/02/gordon-wiebe.html>, viitattu 6.3.2015
- 5: <http://alaismurasaki.cl/kelly-puissegur/> viitattu, 6.3.2015
- 6: <http://www.retrowhale.com/illustration.html>, viitattu 25.3.2015
- 7: http://shinysquirrel.typepad.com/shiny_squirrel_/2009/05/the-little-interview-with-melinda-beck.html viitattu 28.2.2015
- 8: <http://designtaxi.com/news/19835/TASCHEN-Presents-Illustration-Now-New-Book-Release/> viitattu 25.3.2015
- 9: http://www.taschen.com/pages/en/catalogue/design/new/04435/facts.illustration_now_3.html viitattu 25.3.2015
- 10: <http://www.brainpickings.org/2012/01/02/advice-to-sink-in-slowly/> viitattu 19.2.2015
- 11: Akay & Peter, *Urban recreation*, Årsta, Nørhaven book, 2006 sisällyluettelo

Kiitokset ohjaajalleni
Heidi Paavilaiselle,
opponentilleni
Eveliina Netille,
Taittoavusta
Emmi Pakkaselle,
ohjauksesta
Maija Fagerlundille,
ja muuten vaan
äidille, isälle ja Allulle!

